

La Atlasul lăudat...

Una dintre cele mai reușite inițiative ale „academicienilor” de la „Cașavencu” a fost, în opinia mea, realizarea unei ediții în limba română a celebrului mensual francez „Le monde diplomatique” – o revistă de cea mai bună calitate, care își propune să analizeze complexitatea relațiilor internaționale și să prezinte variatele și dificilele probleme ale lumii actuale, abordând subiecte de un real interes pentru numeroase categorii de cititori.

Ediția în limba română a revistei franceze se adaugă, astfel, celor peste 30 de ediții care apar simultan în tot atâtea limbi de pe mapamond, oferind o viziune proprie asupra principalelor evenimente care se petrec pe scena internațională.

Primul Atlas realizat de revista „Le monde diplomatique” a apărut în anul 2003, a fost tipărit în opt limbi și a vândut în peste 400.000 de exemplare. Succesul cunoscut atunci i-a convins pe cei din redacția mensuralului francez că o asemenea întreprindere trebuie reluată [și] la numai trei ani de la prima ediție, acum [și] grație parteneriatului încheiat de „cașavenci” cu editorii francezi, cea de a doua ediție a Atlasului „Le monde diplomatique” este disponibilă [și] în limba română.

Ignacio Ramonet, directorul publicației franceze, arată, într-un inspirat cuvânt înainte, intitulat „Teatrul lumii”, că necesitatea de a dispune de numeroase informații din domenii diverse (economic, social, politic, cultural, ideologic, militar, ecologic [a.a.]) – care nu pot fi oferite, de [și] ne aflăm în plină eră comunicățională, nici de presa cotidiană, nici de radio [și] televiziune [și] nici chiar de Internet, într-o manieră sintetică – i-a determinat pe cei din redacția „Le monde diplomatique” să [și] propună realizarea unei lucrări speciale, care consacra un gen jurnalistic desconsiderat – cartografia –, un instrument de lucru întemeiat pe texte [și] hărți a căror concepție se bazează, ne spune Ramonet, pe o gândire colectivă aprofundată a echipei revistei, prin cumulara informațiilor diverse, obținute din surse multiple. 75 de experți [și] patru cartografi s-au implicat în acest amplu proiect, structurat în cinci secțiuni: „Planeta în pericol”, „O nouă geopolitică: lumea după 11 septembrie”, „Globalizarea: cătigători [și] perdani”, „Aceste conflicte care persistă” [și] „Irezistibilă ascensiune a Asiei”.

M-am întrebat însă, consultând câteva dintre hărțile [și] textele prezentate, cât de corecte sunt informațiile pe care s-au întemeiat realizatorii francezi ai Atlasului. {i o să vă dau un singur exemplu, care ne interesează în special pe noi, românii.

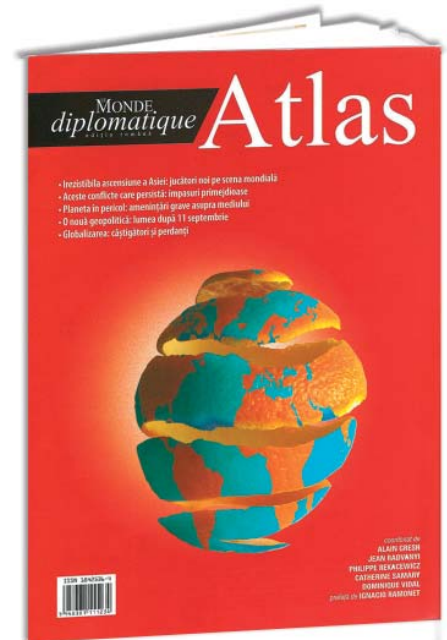
În secțiunea a 4-a, intitulată „Aceste conflicte care persistă”, statul incert al Transnistriei [și] conflictul latent care opune acest „minuscul” alcătuire politico-teritorial, nerecunoscut pe plan

internațional, Republicii Moldova nu puteau scăpa atenției analiștilor francezi. Însă oricine citește textul care însoțește hărțile din acest capitol [și] care are o minimă cultură istorică va avea surpriza să constate că „reputații” specialiști francezi mai trebuie să treacă pe la [coală]!

„Când a preluat Basarabia, între 1939 [și] 1941, ca urmare a Pactului Ribbentrop-Molotov, [și] apoi în 1945 – ne spun autorii Atlasului – Iosif Stalin a separat Moldova de Marea Neagră alipind câmpiile Bugeacului la Ucraina, oferindu-i acesteia din urmă un acces terestru la Delta Dunării. (...) Basarabia a fost trecută, între 1918 [și] 1945, sub dominație românească” (!).

Să le luăm pe rând. Basarabia este ocupată de URSS, în urma ultimatumurilor sovietice din iunie 1940 (deci nu în 1939!), chiar dacă ocuparea unui teritoriu românesc se făcuse în baza articolului 3 al Protocolului adițional secret al Pactului Molotov-Ribbentrop din 23 august 1939, de [și] asupra formulărilor ambigue ale acestui punct al protocolului s-au pronunțat numeroși istorici români până în prezent. La 2 august 1940 este proclamat R.S.S. Moldovenească, iar la 4 noiembrie 1940, prin decizia Prezidiului Sovietului Suprem al URSS, Ucraina primește „cadou” nordul Bucovinei [și] sudul Basarabiei, obținând, astfel, acces terestru la Delta Dunării. De asemenea, ocuparea teritoriului românesc dintre Prut [și] Nistru de către Armata Roșie s-a realizat progresiv, în cursul anului 1944 (deci nu 1945!), pe măsură ce frontul a înaintat în Moldova, devenind un fapt împlinit îndată după 23 august 1944. Abia Tratatul de pace din 1947 va stabili că frontiera româno-sovietică rămâne cea de la 1 ianuarie 1941, consfințind inclusiv „cadoul” nesperat față de Ucrainei în noiembrie 1940!

Basarabia nu avea cum să se afle „sub dominație românească” (!) între anii 1918 [și] 1945 (cel mult între anii 1918-1940 [și] 1941-1944), dar a vorbi de „dominație românească” în Basarabia, în acești ani, într-o lucrare tipărită în limba română, după 1989, mi se pare o inepție de care editorii români ai Atlasului „Le monde diplomatique” sunt principalii

responsabili! În aceea [și] „logică”, era firesc să nu fie observată legenda uneia dintre hărțile care înfățișează evoluția frontierelor în acest spațiu geografic, în perioada 1914-1992, care explică hațurile pentru întregul teritoriu al Basarabiei, în 1945, ca... „teritorii recuperate de URSS” (!). Oare ce [coală] trebuie să fie urmat pentru ca aceste „aprecieri” să nu-și ridice semne de întrebare fie [și] la o primă lectură?

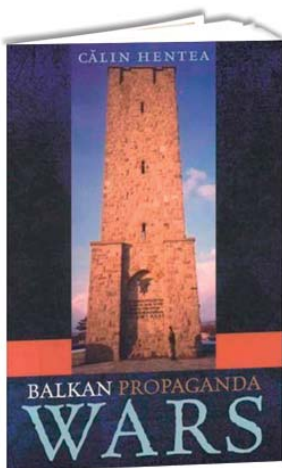
Pot fi de acord că atunci când intenționezi să realizezi o lucrare de asemenea anvergură, cu o problematică atât de diversă, detalii precum cele semnalate mai sus pot să scape din vedere. De [și] mă îndoiesc că francezii, dacă în Germania ar apărea un atlas cu aprecieri incorecte, din punctul lor de vedere, despre istoria provinciilor Alsacia [și] Lorena, ar fi tot atât de neinspirăți (ca să folosesc un eufemism!), precum editorii români, încât să lase, într-o eventuală ediție franceză a lucrării germane asemenea grave erori cronologice [și] de interpretare istorică! Aadar, obligația celor care s-au ocupat de ediția română a Atlasului era aceea de a corecta, printr-o notă de subsol, informațiile eronate cuprinse în ediția franceză, mai ales într-un capitol care ne interesează în mod direct [și] care se dovedește a fi unul încă destul de sensibil pentru raporturile actuale dintre România [și] Republica Moldova, pe de o parte, [și] dintre Rusia, succesoarea URSS, [și] România, pe de altă parte.

Restul Atlasului? Să sperăm că e mai bine făcut...

Maior FLORIN ȘPERLEA

Călin Hentea, *Balkan Propaganda Wars*, Scarecrow Press Publishing House, Maryland, USA

Cunoscut deja publicului românesc pentru volumele sale referitoare la războiul mediatic, propagandă și operații informaționale apărute în ultimii ani la Editura Nemira, colonelul Călin Hentea a reușit să prindă în peșterea concurențială editorială americană, publicând la Editura Scarecrow Press un volum dedicat războaielor propagandistice din Balcani, manuscrisul fiind tradus în engleză de Cristina Bordanu. Cartea reunește o serioasă documentare cu o fel de prețioasă experiență profesională personală a autorului din punctul de vedere al vastului instrumentar de influențare în masă ce a fost utilizat pe teritoriul fostei Republici Federative Socialiste Iugoslavia, din 1991 până în 2004. Astfel, frământată și controversată istorie propagandistică a Balcanilor, începând cu primele lupte antiotomane pentru independență de la începutul secolului XIX, este continuată cu o analiză detaliată a experienței războaielor propagandistice bosniace din 1992-1995, cu eșecul misiunii UNPROFOR în Bosnia și cu secretele mecanismelor informaționale utilizate de NATO în timpul misiunilor IFOR și SFOR. Cunoșcând personal situația din Albania și Kosovo, în urma misiunilor efectuate în 1997 (Operația Alba), 2003 și 2004 (în cadrul Comandamentului KFOR), colonelul Călin Hentea acordă atenție specială radiografierii din punct de vedere al propagandei și operațiilor informaționale a conflictului dintre NATO și Iugoslavia din 1999, dar și a evoluțiilor ulterioare din cadrul KFOR. Fără a se sfîși să prezinte un punct de vedere personal, credibil și autentic, susținut de propriile-i experiențe și cunoștințe de specialitate, Călin Hentea este caționat din punct de vedere științific prin prefața semnată de istoricul și analistul britanic dr. Philip Taylor, director al Institutului de Științe ale Comunicării din cadrul Universității din Leeds, Marea Britanie. Rămâne de văzut în ce măsură acest volum va avea un ecou în lumea academică, jurnalistică și diplomatică din Statele Unite, cu atât mai mult cu cât soluționarea statutului provinciei Kosovo a devenit o problemă de maximă actualitate. ■

DELIA PETRESCU

Andrei Lucaci, *Grigore Gafencu și unitatea Europei*, Editura Psyhelp, Bacău, 2007, prefața de prof. univ. dr. Ioan Ciupercă, postfața de prof. univ. dr. Constantin Hlihor, 278 p., 43 anexe, f.p.

Este cartea de debut a locotenent-colonelului dr. Andrei Lucaci, prin care autorul ni se dezvăluie, înainte de toate, ca un romancier de istorie națională. {i această grație faptului că personajul central al studiului său, jurnalistul, politicianul și, printre atâtea altele, ministrul de externe și reprezentantul României la Moscova într-o perioadă de mare criză politică (1940-1941) a fost un veritabil strateg de imagine a României în plan mondial, un creator de concepte pe care astăzi le apreciem ca obligatorii în evoluția lumii, inteligența conceptuală demonstrată de istoricul militar plinduse aici pe realitățile momentului, de unde lecțiile general-valabile, în ciuda trecerii timpului, despre ceea ce presupune Uniunea Europeană, adică, modelul european ideal este cel cu sau fără Rusia?

Format la școala lui Nicolae Titulescu – despre care nu se știe încă să spunem, spre deosebire de el, acesta „vede problemele noastre din afară în untru” –, Grigore Gafencu a ajuns, la rândul său, în atenția unui tânăr istoric militar care brodează pe biografia lui o carte pe care o vor citi specialiștii, jurnaliștii politici, diplomații români și militari de carieră, dar și studenții aspiranți la funcții în structurile de reprezentanță națională. În ceea ce ne privește, ca militari, suntem datori să cunoaștem sau să ne aducem aminte măcar minimul necesar despre căpitănelul de aviație Grigore Gafencu, eroul unui episod care l-a adus decorat cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a, pilotul care, „zburând cu moartea ascunsă între aripi”, a realizat istoricul raid Salonic-la (octombrie, 1918) în care, trecând peste liniile germano-bulgare din Balcani, l-a adus în țară pe Victor Antonescu, ministrul României la Paris, determinându-l pe Nicolae Iorga să scrie în *Neamul Românesc* că este „un bun soldat al României”.

Aadar, cu ajutorul prof. univ. dr. Constantin Hlihor conchidem: „Monografia elaborată de dl. dr. Andrei Lucaci răspunde nevoilor istoriografiei actuale de dezvoltare și modernizare.../prin apelul la tehnicile de investigare și analiză specifice unei discipline de graniță care s-a impus în ultimile decenii în istoriografia occidentală – imagologia istorică”. ■

Locotenent-colonel DĂNUȚ CĂLDĂRARU

George Coandă, *O istorie geopolitică și a geocivilizației românilor*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2006, 376 p., f.p.

Abordând o serie de teme din domeniul culturii și educației civice, mai degrabă decât al istoriei, în sensul clasic al termenului, noua lucrare a dr. George Coandă readuce în prim-plan fără ca autorul să-și aroge dreptul de vizionar original, ci doar inserând niște puncte de vedere ce-și drept abordate din perspectivă științifică, dar și publicistică – o serie de paradigme cu implicații geopolitice și de geocivilizație din istoria națiunii române. Sunt adunate astfel, între copertile încopătoare ale acestei cărți, subiecte extrem de incitante, dar și discutabile, totodată, de real interes pentru cititorul român și, în plus, militar. Trecând peste capitolul din deschidere numit atât de provocator, după o licență celebră, desigur: *Așa grăit-au geto-dacii*, înainte însă de a ajunge la finalul nu mai puțin incitant care abordează *Destinul românilor pe Golgota istoriei*, am zăbovit un pic mai mult undeva pe la jumătate, la comentariul intitulat *Un regiment de blindate din Târgoviște anulează diktatul de la Viena*, unde autorul, dând frâu liber emoției generate de firescul patriotism – inclusiv local în cazul de față –, realizează o frumoasă pagină de istorie militară, speculând mesajul unei fotografii cu subiect militar deloc unic, așa cum are impresia, dar în mod cert suficient pentru a proba gloriosul drum al Regimentului 2 Care de Luptă din Târgoviște care a fost oprit din ofensiva spre vest, în primăvara anului 1945, exact la porțile Vienei. Publicat în 1998 în revista *Eroica*, pare-mi-se, articolul acesta sublinia, printre altele, amănunțit că *pedepsit fiind să învingă.../tanchiștii de la Târgoviște i-au adjudecat eternitatea*. Eternitatea, însă – profit de ocazie ca să subliniez eu acum – nu prea i-a adjudecat pe ei. Pe tanchiștii târgovișteni, vreau să zic. Pentru că numai bine, de vreo doi ani, Batalionul 1 Tancuri „Vlad Țepeș” din Târgoviște, cel care ducea mai departe tradiția faimoșilor tanchiști de sub Turnul Chindiei care au anulat, fie și simbolic, *odiosul diktat de la Viena* – cum inspirat remarca dr. George Coandă – a fost, la rândul lui, ...anulat. ■

Locotenent-colonel DAN GÎJU